

A TÁRSADALOM TÉRHÓDÍTÁSA

A magyar társadalom napjainkban az *ország*; a nagyhaza meghódítására törekszik. Ezen munkálkodik. Ezért harcol. Mert az országot (is) elorozták tőle. A társadalom nevében, állítási szerint a társadalom érdekében ténykedett a hatalom negyven éven keresztül, ám a társadalmat kérlelhetetlenül távol tartotta saját sorsának formálásától. Ez a társadalom most országáért küzd; pártokat alakít törekvései megtestesítésére s nem él többé a még érvényes törvények, normák, a megkövesült gyakorlat szerint. Alkotmányt tervez, választásra készül. Nagypolitikát csinál.

Kevesebb szó esik közvetlen környezetének, lakóhelyének, napi mozgásterének birtokbavételéről. A tér újrahódításáról. Pedig házát és utcáját, faluját-városát, a napi járóföldet maga körül, horizontját, az otthonadó tájat, a TERET, a *lokalitást*, közösségeit is elvesztette. Elvették tőle. Megemésztetlen eszméket, idegen értékrendet, boldogítására szánt, ám általa alig ismert, el nem fogadott célokat kapott cserébe. Önkormányzat helyett távoli parancsokat. Sorából állított vezetők helyett kirendelt idegeneket. Más eszmék neveltjeit, kik idegenek voltak, értetlenek a 'hely szellemével' szemben, ellenségesek is többnyire vele szemben, féltek is tőle. Pusztították ezért, hagyták pusztulni.

Ám ha napjainkban — s *itt* a 'napjaink' valóban napokat, heteket jelent, legfeljebb néhány hónapot — a magyar társadalom az országért küzd is (elsősorban), holnap a TÉR minden ágáért-bogáért harcba bocsátkozik. A társadalom a tér újrahódításának gyürkőzik. Hadgyakorlatait megtartotta (OTK-vita, községek kényszerházasságainak felbontása, Ófalu, Apajpuszta, Monorierdő ...). Felderítőit kiküldte; az ötödik hadoszlop ténykedik (falukísérletek a Sió mentén, Tabon, a Káli-medencében; falukutató táborok, népfőiskolák). Formálódik haditerve.

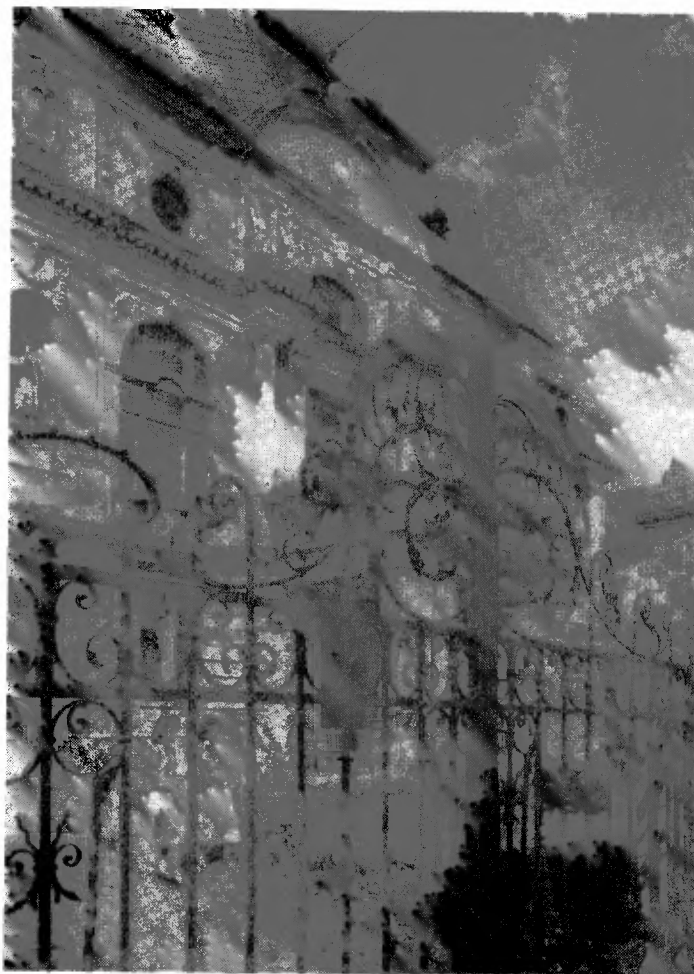
A társadalom térhódításáról, tér-hódításáról közlünk tanulmányokat folyóiratunk e füzetében és következő számában (számaiban). Az országos politika és a helyi politika viszonyáról, arányairól. A helyi társadalmak s lakóhelyük, környezetük kapcsolatáról, az önkormányzatok működésének egyes kérdéseiről. A társadalom és a gazdaság „új” szerveződési formáinak — piaci viszonyok, földmagántulajdon, valódi szövetkezés, önszerveződés, önkéntesség, autonómia, hatékony érdekképviselő, pluralizmus stb. — és a *térnek* a kapcsolatáról; a *térszerveződés* új formáiról. Közigazgatásról, az igazgatási területbeosztás lehetséges változásairól, a terület- és településtervezés, fejlesztés merőben új felfogású feladatairól, lehetőségeiről, módszereiről, a helyi társadalmakhoz fűződő viszonyáról. A községgazdálkodásról és a gazdálkodó községekről.

E számunkban a „térehódítás” 1946-47-es kísérletéről emlékezünk meg, s ismertetjük az eddig feltáratlan 1956-os közigazgatási reform-előkészületek (megyereform) eredményeit, dokumentumait. Ismét a figyelem középpontjába kerültek a megyék — melyek évszázadok óta reform-elképzelések céltáblái, s melyek a feudalizmus fellegváraiból (?) a posztszocialista mo-

dell fellegráivá s így újra kritikák célpontjává váltak —, a megyék gazdasági-pénzügyi tevékenysége. Két tanulmányunk is foglalkozik e kérdéskörrel; egy pedig a Nyugat-Európában tetszhalálából feltámadó s figyelmen kívül nálunk sem hagyható etnoregionalizmussal.

Szándékaink szerint teret biztosítunk következő számunkban (számainkban) a különböző (társadalmi, politikai) irányzatok, pártok területszervezéssel, közigazgatással, az önkormányzatokkal, a területfejlesztéssel, településpolitikával kapcsolatos elképzeléseinek, a készülő IV. tanácstörvény tervezetére adott reflexióknak.

A szerkesztőség

Nyíregyháza, Megyei Tanács 1961

Fotó Sziklai Dezső MTI